

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jana Passera a soudců JUDr. Michala Mazance a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **J. D.,** proti žalovanému: **Krajský úřad kraje Vysočina,** se sídlem Žižkova 57, Jihlava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 7. 2011, čj. KUJI 66310/2011, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 12. 2011, čj. 57 A 116/2011 - 18,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 2. 12. 2011, čj. 57 A 116/2011 - 18, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

1. Rozhodnutím ze dne 2. 3. 2011, čj. OEOM/3115/2010/ZK, Městský úřad Havlíčkův Brod, odbor evidence obyvatel a matrik, uznal žalobce vinným ze spáchání přestupku proti občanskému soužití podle § 49 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Tohoto přestupku se měl žalobce dopustit tím, že dne 12. 11. 2010 po předchozí rozepři fyzicky napadl P. K., kterého dvakrát udeřil do prsou a odcizil mu služební průkaz ostrahy obchodního domu Kaufland v Havlíčkově Brodě. Městský úřad uložil žalobci za toto jednání pokutu ve výši 1000 Kč podle § 11 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 49 odst. 2 zákona o přestupcích.

2. Žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí městského úřadu rozhodnutím ze dne 25. 7. 2011, čj. KUJI 66310/2011.

II.

3. Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně, který usnesením ze dne 2. 12. 2011, čj. 57 A 116/2011 - 18, řízení zastavil.

4. Krajský soud uvedl, že žalobce požádal o osvobození od soudního poplatku, ale ve stanovené lhůtě nereagoval na výzvu soudu k doložení osobních, majetkových a výdělkových poměrů. Usnesením ze dne 22. 11. 2011, čj. 57 A 116/2011 - 16, proto krajský soud nepřiznal žalobci osvobození od soudního poplatku.

5. Protože soudní poplatek nebyl zaplacen ve stanovené lhůtě, krajský soud řízení o žalobě zastavil podle § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 9 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

III.

6. Žalobce (stěžovatel) brojil proti usnesení krajského soudu blanketní kasační stížností.

7. Stěžovatel požádal o ustanovení advokáta s tím, že je plně invalidní a jeho zdravotní stav vyžaduje při styku se správními orgány a soudy zastoupení od samého počátku. Byl přesvědčen, že má nárok na osvobození od soudního poplatku, ale není schopen tento nárok uplatnit.

IV.

8. Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

V.

9. Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

10. Kasační stížnost je důvodná.

11. Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti, protože obsah spisů vyvolával pochybnosti o splnění některých podmínek řízení.

12. Především stěžovatel nezaplatil soudní poplatek za řízení o kasační stížnosti [§ 2 odst. 2 písm. b) zákona soudních poplatcích a položka 19 Sazebníku poplatků, který tvoří přílohu tohoto zákona] a nebyl zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud však přihlédl k povaze rozhodnutí, proti němuž kasační stížnost směřuje, tedy usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku. Již v rozsudku ze dne 28. 4. 2004, čj. 6 Azs 27/2004 - 41, zdejší soud vyslovil, že „[s] *ohledem na povahu rozhodnutí, proti němuž kasační stížnost směřuje, by trvání na splnění poplatkové povinnosti znamenalo řetězení řešeného problému, které by ve svém důsledku popíralo smysl samotného řízení, jehož předmětem je posouzení zákonnosti rozhodnutí o zastavení předchozího řízení, které bylo následkem nesplnění právě této povinnosti ze strany stěžovatele, tedy povinnosti zaplatit soudní poplatek. Nejvyšší správní soud se proto po zvážení všech okolností případu postavil na stanovisko, že opětovné nesplnění této povinnosti nelze považovat za překážku, jež*

by bránila posouzení kasační stížnosti a vydání meritorního rozhodnutí.“ V případě nedostatku zastoupení stěžovatele advokátem je třeba postupovat analogicky (viz např. rozsudek ze dne 28. 7. 2011, čj. 8 As 65/2010 - 106).

13. Dále kasační stížnost neobsahovala důvody, pro které stěžovatel napadl usnesení krajského soudu. Nejvyšší správní soud ovšem nevyzval stěžovatele k odstranění této vady, protože shledal usnesení krajského soudu nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je přitom vadou, kterou se soud musí zabývat z úřední povinnosti a zároveň je vadou, která sama o sobě vede ke zrušení napadeného rozhodnutí [§ 103 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 109 odst. 4 s. ř. s.].

14. Krajský soud odůvodnil rozhodnutí o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku tím, že stěžovatel nezaplatil soudní poplatek ve lhůtě stanovené výzvou krajského soudu. Soud nepřiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků, protože stěžovatel nereagoval ve stanovené lhůtě na výzvu k doložení osobních, majetkových a výdělkových poměrů.

15. Krajský soud však zcela opomněl vypořádat se s podáním stěžovatele ze dne 27. 11. 2011 (doručeným krajskému soudu dne 29. 11. 2011 a založeným ve spisu na č. listu 17). Stěžovatel v tomto podání uvedl, že nemohl doložit požadované doklady o výši příjmu, protože mu byly odcizeny poté, co je zapomněl v *copycentru*. Dále stěžovatel poznamenal, že je poživatelem důchodu, a požádal o zmírnění požadavku na zaplacení soudního poplatku a vyměření tohoto poplatku v symbolické výši tak, aby jej mohl uhradit. Závěrem požádal také o poskytnutí právní pomoci, protože postup a složitost řízení na něj kladou větší nároky, než na jaké stačí. Z obsahu podání je zřejmé, že se jednalo o opakovanou žádost o osvobození od soudního poplatku.

16. Zákon o soudních poplatcích v zásadě neumožňuje účastníku řízení, aby v rámci jednoho řízení opakovaně žádal o osvobození od soudních poplatků, Nejvyšší správní soud však ve své judikatuře připustil, že mohou existovat výjimečné okolnosti, za kterých je taková žádost přípustná. Bude tomu tak zejména tehdy, pokud žádost obsahuje nové, dříve neuplatněné skutečnosti, např. došlo-li ke změně poměrů účastníka řízení (viz např. rozsudky ze dne 17. 6. 2008, čj. 4 Ans 5/2008 - 65, ze dne 5. 8. 2009, čj. 4 As 12/2009 - 119, či ze dne 28. 7. 2011, čj. 8 As 65/2010 - 106).

17. Usnesení krajského soudu pak bylo nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, pokud soud nepřihlédl k podání ze dne 27. 11. 2011 a nijak se nevypořádal s tvrzeními stěžovatele. Krajský soud se měl především zabývat námitkou odcizení dokladů prokazujících osobní, majetkové a výdělkové poměry stěžovatele, a měl posoudit, zda taková námitka odůvodňuje přípustnost této opakované žádosti. Nejvyšší správní soud upozorňuje také na tvrzení stěžovatele v kasační stížnosti, že je plně invalidní a jeho zdravotní stav vyžaduje při styku se správními orgány a soudy zastoupení od samého počátku. Také k tomuto tvrzení stěžovatele by krajský soud měl v dalším řízení přihlédnout.

18. Krajský soud pochybil rovněž v tom, že rozhodl o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku, aniž by stěžovatele vyzval ke splnění poplatkové povinnosti. Pokud

krajský soud nepřiznal stěžovateli osvobození od soudních poplatků usnesením čj. 57 A 116/2011 - 16, byl povinen opětovně stěžovatele vyzvat k zaplacení soudního poplatku, stanovit mu k tomu přiměřenou lhůtu a poučit jej o následcích nezaplacení (srov. např. rozsudek NSS ze dne 26. 1. 2006, čj. 1 As 27/2005 - 87). Nesplnil-li krajský soud tuto povinnost, porušil tím § 9 odst. 1 a 3 zákona o soudních poplatcích.

19. V odůvodnění usnesení o zastavení řízení krajský soud uvedl, že „*soudní poplatek nebyl ve stanovené lhůtě zaplacen*“, ve spisu však není založena výzva, která by dokládala, že krajský soud stanovil stěžovateli k zaplacení lhůtu. Výzva k zaplacení soudního poplatku ze dne 3. 10. 2011 se stala neúčinnou v důsledku podání žádosti o osvobození od soudních poplatků (ze dne 13. 10. 2011) a krajský soud nemohl na základě nesplnění této výzvy řízení o žalobě zastavit. Jiná výzva k zaplacení soudního poplatku není ve spisu obsažena a ani rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudního poplatku takovou výzvu neobsahuje.

20. Stěžovatel tedy sice nezaplatil soudní poplatek za řízení o žalobě, jak je uvedeno v usnesení krajského soudu čj. 57 A 116/2011 - 18, nezaplatil jej ovšem v důsledku opomenutí krajského soudu jej opětovně k zaplacení vyzvat. Toto pochybení soudu nemůže jít k tíži stěžovatele a nemůže vést k zastavení řízení podle § 47 písm. c) s. ř. s. ve spojení s § 9 zákona o soudních poplatcích (srov. rozsudek čj. 1 As 27/2005 - 87).

21. Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, proto usnesení krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§110 odst. 1. s. ř. s.). V něm krajský soud rozhodne vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

22. Krajský soud rozhodne v novém rozhodnutí rovněž o nákladech řízení o této kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. dubna 2012

JUDr. Jan Passer
předseda senátu